

FORMULARZ KWERENDY INSTYTUCJI MUZEALNYCH

Projekt „Muzea w polskiej kulturze pamięci (do 1918 r.): wczesne instytucje muzealne wobec muzeologii cyfrowej”

finansowany ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego
w Ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki 2015.

INFORMACJE OGÓLNE:

Lokalizacja: Miejscowość/ Region / Kraj

Warszawa/ Mazowsze/ Królestwo Polskie

Tytuł/pełna nazwa instytucji:

Musaeum Potocianum

Typ instytucji: muzeum publiczne, zbiory muzealne instytucji lub organizacji (biblioteka, towarzystwo naukowe), kolekcja prywatna

Kolekcja prywatna

Opis instytucji/skrócony (wg wzoru: typ instytucji, charakter zbiorów):

Prywatna kolekcja hr. Wincentego Potockiego obejmowała zbiory rodowe Potockich z rezydencji kresowych oraz okazów gromadzonych od lat 70. XVIII w. w czasie podróży zagranicznych kolekcjonera. Obejmowała ona zbiór obrazów, grafiki, rysunków, porcelany, a także instrumenty i przyrządy naukowe, okazy naturalne, księgozbiór. Obecnie trudno określić, czy kolekcja była udostępniana, chociaż określenie *Musaeum Potocianum* sugeruje taki zamiar. Zbiory zostały rozproszone w wyniku zadłużenia właściciela.

Daty działalności / zakres czasowy:

1778-1792

Dostępność

ograniczona

Typ relacji instytucji wobec pamięci

komemoratywny

Rodzaj pamięci

Kulturalna/ o wymiarze powszechnym

Obszar pamięci/ nośnik pamięci/ rodzaj zbiorów

Obszar artystyczny/ sztuka powszechna/ malarstwo, rysunek, grafika, rzeźba, rzemiosło artystyczne; obszar kulturalny/ biblioteka, dokumentacja; obszar cywilizacyjny/ modele maszyn i maszyny matematyczne, fizyczne, chemiczne

DANE INSTYTUCJI :

	OBECNIE	DAWNIEJ
ADRES / SIEDZIBA DANE ADMINISTRACYJNE – województwo/powiat/gmina/ulica/ nr działki, zmiany siedzib (daty); REGION HISTORYCZNY		pałac Wincentego Potockiego na Lesznie w Warszawie (nr hipoteczny 661)
DANE KONTAKTOWE		

TELEFON / EMAIL/ WWW		
GODZINY OTWARCIA		
DYREKTORZY		
ZARZĄDCA		Bibliotekarz: Henri Amiet
Budynek muzealny (przekształcenia/nowo wybudowany/zaadoptowany)		pałac zbudowany w latach 1777-1778 przed 1792 przeszedł w posiadanie Działyńskich

INFORMACJE HISTORYCZNE:

Zmiany w nazwach:

-

Misja muzeum/ założenia kolekcjonerskie/ cele działalności

Zakres terytorialny (zawarty w misji muzeum)

Założyciele/ właściciele: osoby lub instytucje (podstawowe dane biograficzne lub krótka charakterystyka)

Wincenty Potocki (1740-1825) podkomorzy nadworny (1773-1794), generał-lejtnant wojsk koronnych (od 1773), szef regiment gwardii koronnej, starosta lubelski (1774-1785).

Pracownicy: opiekunowie, dyrektorzy, kustosze, muzeolodzy (podstawowe dane biograficzne, ważniejsze osiągnięcia)

Bibliotekarz: Henri Amiet

Organizacje związane z muzeum oraz działające przy muzeum (krótka charakterystyka, najważniejsze postaci, historia, datowanie)

-

Szczegółowa historia instytucji

Ok. 1770 r. Wincenty hr. Potocki zgromadził w pałacu na Lesznie (d. nr hip. 662) dziedzictwo rodowe z licznych rezydencji na kresach. Ponadto kolekcja była zapewne budowana podczas podróży po Europie, jakie kolekcjoner odbył w latach 70 XVIII w. W 1778 r. szwajcarski naturalista Johann Bernouli obserwował instalowanie zbiorów w pałacu na Lesznie, wspominając o wystroju biblioteki oraz przygotowywaniu sali do ekspozycji zbiorów malarstwa. W opisie Ernsta Ahasvéra von Lehnendorffa z 1780 r. wspomniane zostały wyłącznie zbiory graficzne. Kolekcja określana była mianem *Musaeum Potocianum*, co sugeruje chęć jej szerszego udostępnienia, jednak brak jest informacji o realizacji tego zamiaru. Brak informacji o funkcjonowaniu kolekcji. Pod koniec XVIII w. zbiory w dużej części zostały rozprzedane, w związku z koniecznością pokrycia długów właściciela. Na początku XIX w. reszta zbiorów została przeniesiona do pałacu paryskiego przy rue Caumartin nr 22, gdzie mieszkał w tym czasie Potocki. Kolekcja ta została rozprzedana na licytacji w 1820 r. (sprzedano 81 500 rycin, 56 obrazów, 505 rysunków, bibliotekę graficzną).

ZBIORY

Charakterystyka zbiorów (wraz z danymi ilościowymi)

Malarstwo – 254 obrazy; przede wszystkim dzieła siedemnastowiecznych mistrzów flamandzkich, holenderskich i niemieckich (146) oraz osiemnastowiecznych artystów francuskich (104), a także kilka obrazów włoskich (4)

Rysunek – 96 oraz miniatury (31)

Grafika – ok. 80 000 sztuków luźnych i ilustracji w wydawnictwach
Porcelana,
Rzeźba
Instrumenty i przyrządy naukowe (fizyczne i matematyczne)
Mapy
Okazy naturalne,
Księgozbiór

Obiekty szczególne (o szczególnym znaczeniu symbolicznym, ważne dla nauki lub sztuki, komentowane, słynne)

E. Vigée-Lebrun, *Portret Heleny z Massalskich Wincentowej Potockiej*, MNW

Strategia pozyskiwania zbiorów

Dziedzictwo rodowe, zakupy na aukcjach sztuki

Darczyńcy/Fundatorzy/Sprzedawcy (imiona i nazwiska, charakterystyka przekazanych darów/sprzedanych eksponatów; data)

Ekspedycje naukowe organizowane przez muzeum

-

Transfery zbiorów: data, okoliczności, zakres, ostateczna lokalizacja

W początkach XIX wieku kolekcja przeniesiona do Paryża (22, rue Caumartin)

WYSTAWY I DZIAŁALNOŚĆ POPULARYZATORSKA:

Wystawy stałe

Szwajcarski matematyk i przyrodnik Johann Bernoulli opisywał kolekcję w pałacu na Lesznie liczącą dzieła Rembrandta, Wouwermansa, de Louthembourgha, Gerrita Dou, Jeana-Baptiste'a Santerre, Josepha Verneta, Tycjana oraz zbiory rysunków i miedziorytów.

Wystawy czasowe

-

Katalogi zbiorów i wystaw oraz przewodniki

Catalogue des dessins, tableau, miniatures, estampes, marbres, porcelaines, instruments de physique et de mathématique, et autres curiosités. Contenues dans le Cabinet de S.A. Mr. le Comte Vincent Potocki, Duc de Zbaraz, Seigneur de Brody, Leszniow, Stanisławczyk, Radziwiłłow, Otenia, Oboduwka, Niemirow, et autres Lieux. Grand Chambelain de Pologne, Lieutenant Général des Armées et premier Colonel des Gardes du Corps à Cheval de S. M. Staroste Gouverneur de Lublin, Krempiec, Chrzczonow, Zemborzytce, Piotrkow etc. Chevalier des ordres de l'Aigle Blanc, et de St. Stanislas. Mis en ordre par Henri Amiet, son secrétaire et Bibliothécaire en sa Bibliothèque à Varsovie, Varsovie : Dufour, 1780 [jeden znany egzemplarz znajduje się w Rijksbureau voor Kunsthistorische Dokumentatie w Hadze].

Musaeum Potocianum, ou catalogue des livres, cartes géographiques., desseins, estampes, tableaux, miniatures, marbres, porcelaines, instruments de physique et de mathématique, et autres curiosités contenues dans le Cabinet de [...] Vincent Potocki [...] à Varsovie, Varsovie : Dufour 1780 [zawiera jedynie spis książek i map; Biblioteka Narodowe w Warszawie, Biblioteka Główna UMK w Toruniu]

Table des prix des articles du Cabinet de M. la Comte V[incen]t P[otocki], vendus le Mercredi 9 Février 1820 et jours suivants, Paris 1820 [Lugt 9728 – 9-28.02.1820, commissaire-priseur Gendron ; expert Regnault-Delalande (grafika, rysunek, malarstwo)]

Inne publikacje (wydawane przez instytucję)

-

Współpraca instytucjonalna (muzea, uczelnie, towarzystwa, administracja itd.)

Zasięg działalności (informacje o miejscu pochodzenia zwiedzających, komentatorów, autorów relacji itd.)

Zwiedzający (charakterystyka statystyczna, ważniejsze osobistości)

Johann Bernoulli

ŹRÓDŁA:

Bibliografia

J. Bernoulli, *Podróż po Polsce, 1778*, w: W. Zawadzki (opr.), *Polska stanisławowska w oczach cudzoziemców*, Warszawa 1963, s. 445-446; W. Szczygielski, *Wincenty Potocki*, w: *Polski słownik biograficzny*, t. 28, Wrocław 1985, s. 227-229; A. Rottermund, *O warszawskiej galerii obrazów Wincentego Potockiego*, *Roczniki Humanistyczne* 1987, 53/4, s. 151-156; T. F. de Rosset, *Polskie kolekcje i zbiory artystyczne we Francji w latach 1795-1919. Między "skarbnicą narodową" a galerią sztuki*, Toruń 2005, s. 21-24.

Archiwa / zespoły archiwalne / źródła / inwentarze / księgi gości

Zasoby ikonograficzne (opis, lokalizacja)

Ciekawe cytaty

UWAGI:

OPRACOWANIE:

Autor opracowania:

Tomasz F. de Rosset

29.05.2017

Data sporządzenia karty:

Wyjazdy studyjne w celu wykonania karty, daty:

METADANE* (wypełnia redaktor portalu)

TYTUŁ (Miejscowość-nazwa instytucji)	
LOKALIZACJA GPS	
KLASYFIKACJE	
DATA UTWORZENIA	
AUTOR WPISU/REDAKTOR/KOREKTOR	
RELACJE	
TAGI	
SYGNATURA	
PRAWA	